

Velikonoce u
Lužických Srbů
Jutry w Serbach

Velikonoce na Slepjansku

Postní neděle

Lenka Nowakowa ze vsi Rowno/Rohne ve farnosti Slepno/Schleife vypráví: "Když si jako sedminásobná lužickosrbská babička vzpomínám na své dětství a srovnávám je s dnešní dobou před Velikonocí, nevidím v péči o tradici prakticky žádný rozdíl. Již čtyři týdny před Velikonocemi začínáme myslet na tento svátek. Při tom nás vedou postní neděle tohoto období, vrcholícího pašijovým týdnem po Květné neděli. Domácnosti jsou zgruntu uklizené, vše se jen blyští a svítí... Při nákupu dbáme na to, abychom si odložili stranou deseti- či dvacetimarkové bankovky, potřebné jako doplněk daru pro kmotřence a kmotřenky.

Velký pátek

Velký pátek je u evangelických Lužických Srbů v okolí Slepna nejvýznamnější církevní svátek. O tomto dni se nesmí vykonávat žádná práce mimo domácnost; silně se dbá i na to, aby se hlasitě neklepalo, nekřičelo a jinak nehlučelo.

Nepsaným zákonem je, že z každé rodiny musí jít alespoň jeden člen na bohoslužbu konanou o Velkém pátku.

Po snídani se začíná se zdobením kraslic voskovou technikou (batikování). Často sedí pět či šest osob až do oběda za stolem v naší kuchyni a zdobí vajíčka podle své dovednosti, schopností a fantazie, dokud nedrží v rukou pravá umělecká dílka.

Vždyť přece víme, pro koho jsou určena – pro naše milé kmotřence a kmotřenky.

Platí přitom: Čím krásněji je kraslice vyzdobena, tím větší je přízeň, kterou jim projevujeme.

Bílá sobota

Na Bílou sobotu napeču koláče a dojdu k pekaři pro velikonoční pletené housky a perníky. Potom připravím pro každého kmotřence nebo kmotřenku dárek. Ten se skládá z velikonočního pletence, velkého perníku a určité částky k uložení na vkladní knížku. Pak přehlédnu svůj kroj k návštěvě kostela a připravím si koupel,

Slepjanské kantorky (zpěvačky) při velikonočním zpívání

Slepjanske kantorki při jutrownym spěwanju

Neděle velikonoční (Boží hod)

neboť každý chce oslavit Velikonoce v plné čistotě. Navečer musíme pozavírat vchody do chlévů, stodol a také do dalších hospodářských budov a garáží, stejně jako dvířka vedoucí do dvora a na zahradu. To proto, že o velikonoční noci tropí hoši z vesnice taškařice. Vysazují vrata, zahradní dvířka, dílce z plotů, ucpávají komíny a odtokové roury, schovávají kola od vozů a oje. Zvláště zlomyslně jsou vytrestáni ti, kteří se

podle mínění chlapců projevili při masopustním průvodu (camprowanje) jako skrblicí.

Kromě chlapců jsou o velikonoční noci na nohou také zpívající ženy a dívky. Oblečeny do slepjanského polosmu-tečného kroje se setkáváme u první "kantorky" (vedoucí zpěvaček). Za zpěvu táhneme od domu k domu a naše zpívání zakončíme při východu slunce na lavičkách chorálem ke cti a chvále boží. V tomto čase se dosud můžeme setkat i s lužickosrbskými stařenkami, které věří na léčivou moc velikonoční vody a jsou na cestě k některému prameni.

Dopoledne o neděli velikonoční navštívují se svou rodinou kostel. Pak už se

*Pondělí
velikonoční*

konečně mohou rozzářit dětské oči. V nejlepších velikonočních šatech mne navštěvují moji kmotřenci a kmotřenky. Slušně poděkují a při příchodu a odchodu přejí veselé Velikonoce. Mají po celý den co dělat, aby navštívili všechny své kmotry a kmotřičky ve vesnicích kolem Slep a také ve městě Běla Woda/Weißwasser. Krásné je také Pondělí velikonoční, neboť v tento den se koná "koulení vajíček". Hned za lavičkami pro zpěvačky v naší vsi je mělká, svažující se vyhloubenina. Tam se o tomto dnu scházejí všechny naše děti. Položí na nejhlubší místo malované vajíčko a každé z dětí se pokouší svým koulejcím se vajíčkem trefit se do cizího. Když se mu to podaří, může si k němu vzít ještě dvě další; většinou se ale vajíčka bohužel koulejí ve špatném směru. Jenom mistři jdou domů z koulení častěji s více vajíčky, než kolik jich s sebou přinesli. Je pochopitelné, že v těchto dnech u nás

Koulení kraslic

*Walkowanie jutro-
wnych jejkow*

vítáme plno hostí z blízka i z daleka. Podle tradice je hostím koláči nebo chleby s vejci a pěkné chvíle prožijeme i při nějakém tom pití. Jen sotva bychom našli nějaký jiný svátek, který je Lužickými Srby na Slepjansku vnímán tak vážně a při kterém se zachovává tolik rituálů a tradic."

Pálení velikonočních ohnů ve vsích v okolí Chotěbuze

Ke zvykosloví Lužických Srbů v Dolní Lužici patří pálení velikonočních ohňů. Zapalovány jsou v asi sto lužicko-srbských i německých obcích.

Význam velikonočních ohňů spočívá v obecně známé lidové víře, že oheň v sobě skrývá očištnou sílu.

Například ve vsi Dešno/Dissenchen sbírali mladíci již před Velikonocemi suché dřevo a veškerý hořlavý odpad v obci. Na Bílou sobotu pak připravili na k tomu odedávna užívaném místě hranici. Nejvhodnějším místem je návrší. Pořekadlo praví, že čím dále je vidět záře ohně, tím úrodnější bude kraj v tomto roce.

Mládež ze sousední vesnice se často pokoušela nahromaděné dřevo zapálit už před půlnocí, proto muselo být střeženo. Konečně nastal očekávaný okamžik! Přesně o půlnoci se zapálí velikonoční oheň. Chlapci bujně skotačí a skáčí přes plameny. Rozpustilost vrcholí, podobně jako na Slepjansku, tím, že mladíci vysazují a schovávají vrata, zakrývají komíny nebo dělají jiné nezbednosti.

Pokud byste se sami chtěli někdy zúčastnit pálení velikonočních ohňů v Dolní Lužici, nabízí vám svou pomoc a radu Lužickosrbská kulturní informace Lodka v Chotěbuzi. Na telefonním čísle 0355-791110 zde můžete obdržet seznam lokalit a další informace.

Bílá sobota

*noc na Neděli
velikonoční*

Akce konané v souvislosti s Velikonocemi

Jednou z nejznámějších lužickosrbských velikonočních zvyklostí je zdobení kraslic. Používány jsou čtyři základní způsoby: voskové techniky (batikování, bosírování), dále pak škrábání a leptání. Tvorbě kraslic je možno přihlížet při níže uvedených příležitostech, na nichž se účastní lidoví umělci z Lužice - snad se pokusíte vyzdobit své vajíčko i vy!

Budyšin (Budyšin / Bautzen)

*Na "velikonočním
trhu kraslic" v
Budyšině*

*Wiki serbskich
jutrownych jejkow
w Budyšinje*

Tři týdny před Velikonocemi - Po-Pá - zdobení kraslic (předvádění technik - možnost vlastní spoluúčasti - prodej) - místo konání: Serbska kulturna informacija, Postplatz 2

Velký pátek a Bílá sobota - zdobení kraslic (předvádění technik - možnost vlastní spoluúčasti - prodej) - místo konání: Serbski muzej/Sorbisches Museum, hrad Ortenburg v historickém jádru města

region Woje- recy / Hoyers- werda

Po oba víkendové dny dva týdny před Velikonocemi - "velikonoční trh"

místo konání: Lausitzhalle, Lausitzplatz 4

Po oba víkendové dny týden před Velikonocemi - "velikonoční trh kraslic" střední Lužice - místo konání: obec Nowa Łuka/Neuwiese u Wojerec

Velikonoce v katolických farnostech Horní Lužice

Zelený čtvrtek

Velký pátek

Bílá sobota

*noc na Neděli
velikonoční*

*Neděle veliko-
noční*

Na Zelený čtvrtek si křesťané připomínají poslední večeři Páně s jeho učedníky, o Velkém pátku pak Kristovu smrt na kříži.

Proto na Velký pátek, stejně jako na Bílou sobotu, mlčí zvony. Po oba dva dny koná v řadě vesnic ráno, v poledne i večer místní mládež obchůzky s řehtačkami. Průvod za hlasitého klapotu táhne od kříže ke kříži, před každým se zastaví a společně se modlí. Klapání tak nahrazuje jinak obvyklý hlahol zvonů na začátku dne, v poledne a večer.

Velikonoce jsou pro křesťany největším svátkem. V tomto čase slavíme zmrtvýchvstání Kristovo. Toto poselství je v předvečer Neděle velikonoční zvěstováno ve všech kostelech. Ve farnostech katolické části Horní Lužice, obývané Lužickými Srby, slavíme tento církevní svátek osobitým způsobem. Již po mnoho staletí je zde tradicí, že zvěst o Kristově zmrtvýchvstání zde mezi sousedními farnostmi nosí procesí "velikonočních jezdců", tzv. "křížáků" (lužickosrbsky: křižerjo).

Je doloženým faktem, že takováto procesí se již od konce 15. století vydávala na cestu mezi městečky Wojerecy/Hoyerswerda a Kulow/Wittichenau.

Kořeny této církevní zvyklosti sahají pravděpodobně až do předkřesťanské doby. Věřilo se, že obcházení polností má moc ochránit mladou setbu před zlými silami. Pod vlivem křesťanství se tyto praktiky zřejmě změnily na církevní procesí, jež jsou dnes zjevným přihlášením se ke křesťanské víře.

V posledních letech se těchto procesí zúčastňuje celkově kolem 1 200 jezdců, a to bez ohledu na to, že každý z nich musí přinést nemalou oběť. Řada volných dnů je ve znamení přípravy tohoto svátku. Počet koní v srbských regionech Lužice také není dostačující. Proto si mnozí z jezdců pro tento den koně půjčují, často ze vzdálených končin. Tak se může tento starý zvyk udržovat i nadále.

Také v souvislosti s velikonočními jízdami roste ekumenická spolupráce. Místní evangelíci pomáhají svým katolickým bratrům ve víře při obstarávání koní.

To, co bylo dříve nemyslitelné, je dnes možné – občas se podílí na procesí velikonočních jezdců i evangelík, zvěstující spolu s ostatními Kristovo zmrtvýchvstání.

Handrij Zejler

**Hdže su mi banty čerwjene
Kde jsou ty stuhy červené**

Kde jsou ty stuhy červené
pro svátek radostný,
kdo modré, bílé přinese
ke slávě Vzkříšení?

Kde jsi, té hřívý pentlené
koníčku můj bujný?
Jen co se slunce vyhoupne,
řehtáš po celé dny.

Kde velkonoční pramen je,
to zřídlo průzračné,
kdo mi tu vodu nabere
až vzejde světlo dne?

*český překlad
Leoš Šatava*

Základní informace

O "velikonočních jízdách"

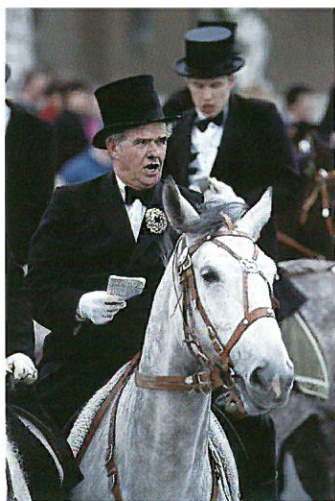
V Lužici se můžeme setkat celkem s devíti procesími jezdců, mezi nimiž jsou převážně Lužičtí Srbové. Pouze v procesí farnosti Kulow/Wittichenau na-

jdeme již od počátku našeho století také německy mluvící složku.

V obcích, jimiž muži projíždějí, zpívají písně zvěstující Kristovo zmrtvýchvstání. Mezi vesnicemi se pak během jízdy modlí růženec nebo litanii.

Na čele každého procesí je nesen kříž, kostelní korouhve a soška vzkříšeného Krista.

Jezdci jsou svátečně oblečeni a také koně jsou bohatě vyzdobeni. Typický

Velikonoční jezdcí ("křížáci")

Křížerje

je mimo jiné osobitý postroj a pestré stuhy zapletené do ohonu. Pokud je tato stuha černá, je znamením smutku v jezdcově rodině.

Dříve než se vydají na cestu do sousední farnosti, objedou velikonoční jezdcí neboli "křížáci" (křížerjo) třikrát kostel a hřbitov ve své farní obci, kde se shromáždili. Především během této doby zvěstují Vzkříšení a modlí se za zemřelé.

Ten, kdo se jízdy účastní poprvé, má na prsou připevněný myrtový věneček. K jubilejním jízdám se pak připínají stříbrné číslice "25", respektive "50".

V roce 1997 se procesí zúčastnilo celkem 1 480 jezdců, rok předtím 1 452.

Přehled jednotlivých procesí

Procesí Ralbicy
- Kulow

Ralbitz - Wittichenau

V obou uvedených farnostech se shromažďují jezdci, představující nejpočetnější procesí Lužice, již za časného dopoledne, neboť před sebou mají nejdelší cestu.

V posledních letech se počet jezdců z ralbické farnosti pohyboval mezi 200 - 250, v kulowské pak dokonce mezi 300 - 400. Z jazykového hlediska jsou obě složky kulowského procesí - lužickosrbská a německá - zhruba stejně početné.

Do roku 1541 jezdili kulowští "křížáci" do Wojerec/Hoyerswerda. Avšak tehdy se tamní náboženská obec přiklonila k evangelickému vyznání, a možnost vzájemné náštěvy procesí tak zanikla. Proto dnes jezdí kulowští do Ralbic a naopak.

Obec Ralbicy nevyniká pouze díky velkému počtu velikonočních jezdců - "křížáků". Zdejší hřbitov s prostými, bílými dřevěnými kříži jednotného vzhledu - svého druhu jedinečný v celé Evropě - přitahuje po celý rok pozornost mnoha návštěvníků. To, že jsou všechny kříže stejné, je spojováno s tím, že před Bohem jsou si všichni lidé rovni. Proto zde má kdokoli, ať již za svého života vysoce postavený anebo zcela obyčejný člověk, prostý bílý dřevěný kříž.

V roce 1997 se na velikonočních procesích podílelo v Ralbicích 302 (1996: 302), v Kulowě pak 430 jezdců (1996: 422).

**Procesí
Chróscicy -
Pančicy-Kukow**

**Crostwitz -
Panschwitz-
Kuckau**

Chróscicy jsou střediskem největší a nejznámější lužickosrbské farnosti. Patří do ní také obec Pančicy-Kukow.

V roce 1790 zakázal farář jízdy a nevydal korouhve uložené v kostele. Velikonoční jízdy však nepřekazil. Jezdci si nechali udělat nové praporec a procesí se mohlo konat jako obvykle.

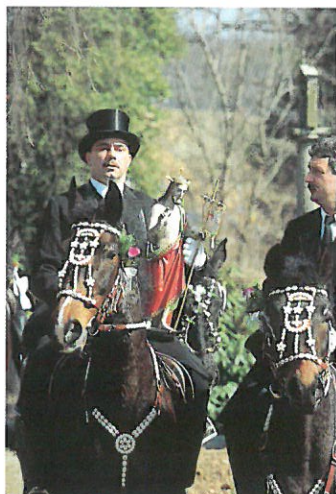
Později začaly být staré korouhve nošeny spolu s nově zhotovenými. Od té doby tak má chróscické procesí dva páry korouhví.

Muži z Pančic jezdili v oné době ještě spolu s chróscickými. Teprve v roce 1894 vytvořili své vlastní procesí a jsou od této doby partnerem Chróscic.

Vedle velikonočních jízd přitahuje pozornost početných návštěvníků Pančic také klášter Mariina Hvězda (Marijna Hwězda/St. Marienstern), založený v roce 1248, s prostorným dvorem a zahradou. Kašna s českým lvem, stojící na dvoře, je připomínkou dlou-

hodobého spojení Lužice s českým státem. V lesíku za klášterem stojí také pomník velkého lužickosrbského básníka a buditele Jakuba Barta-Čišinského (1856–1909).

V roce 1997 se na procesí v Chróscících podílelo 187 jezdců (1996: 178), v Pančicích to bylo (1996: 82).

Modlíci se velikonoční jezdcí

Křižerjej při modlitwje

Účastníci velikonočních jízd k Vám mají dvě prosby:

Uvědomte si, prosím, že kůň není stroj, ale živý tvor.

Dodržujte prosím ve Vašem vlastním i našem zájmu dostatečný odstup od zvířat, aby nedošlo k úrazu.

Bylo by pro nás velmi příjemným projevem Vašeho ocenění naší zvyklosti, kdybyste během modlení a zpěvu zachovali ticho a důstojnost chvíle.

Děkujeme Vám za pochopení a přejeme veselé a požehnané Velikonoce.

Procesí
Njebjelčicy -
Wotrow

Nebelschütz -
Ostro

Njebjelčicy jsou co do velikosti nejmenší lužickosrbskou farností. Ta sestává pouze ze tří vesnic.

Velikonoční jízdy zde byly obnoveny v roce 1769 po násilném přerušení, způsobeném třicetiletou válkou.

Wotrowská farnost byla založena v roce 1758. Avšak teprve v roce 1814 dal biskup Franz Georg Lock, sám Lužický Srb, souhlas k tomu, vytvořit zde vlastní procesí. Z této doby se také datuje partnerství s Njebjelčicemi.

Ve Wotrowě se dodnes dochovala jedna zvláštnost. Za časného úsvitu o Neděli velikonoční objíždějí muži na koních polnosti vesnice a modlí se, aby Bůh požehnal bohaté sklizni.

V roce 1997 se na procesích účastnilo v Njebjelčicích 106 (1996: 109), ve Wotrowě 120 jezdců (1996: 120).

*Velikonoční jezdcí
z Njebjelčic*

*Njebjelčanscy
křižerjo*

Procesí Radwor - Bačoń

Radibor - Storcha

Na Neděli velikonoční roku 1623 zakázal Christoph von Minkwitz, majitel radworského panství, vstup velikonočních jezdců na hřbitov. Snažil se prosadit silou to, aby se celá obec přiklonila k evangelickému vyznání. Proto také zakázal katolická procesí. Obyvatelé Radworu si to ale nenechali líbit. Došlo k půtkám mezi jezci a služebnictvem z panského dvora. Tato událost vešla do dějin zdejší farnosti jako "válka o velikonoční jízdy".

Z dosud neobjasněných příčin se v pozdější době v Radworu po 120 let jízdy nekonaly. Znovu zavedeny byly teprve v roce 1882. Po deset let jezdili radworští do obce Zdžěr/Sdier. V roce 1892 ale založili své procesí ve farnosti Bačoń/Storcha a od této doby se radworské a bačońské procesí navzájem navštěvují.

Poté, co byl vlivem nucené kolektivizace zemědělství silně redukován

stav koní v Lužici, upustili bačońští mezi lety 1973-77 od konání procesí. Avšak v roce 1978 vyjeli velikonoční jezdcí z této vsi opět. Radworské a bačońské procesí se tradičně setkávají ve Stróžišču/Stroh-schütz.

Pozoruhodnostmi v Radworu i Bačońi jsou místní kostely. V Radworu stojí na obec této velikosti neobyčejně rozměrný kostel, vystavěný v roce 1896. Poslední restaurační práce v něm proběhly v roce 1991.

Kostel v Bačońi byl postaven Spolkem sv. Cyrila a Metoděje. Vysvěcen byl v roce 1887 po 13 let trvajících sbírkách.

V roce 1997 jelo v radworském procesí 112 (1996: 103), v bačońském 73 jezdců (1996: 69).

Radworští "křižáci"

Radworscy křižerjo

**Procesí Budyšin
(Budyšin /
Bautzen)**

Až do konce 18. století byly veliko-
noční jízdy v Budyšině součástí zdejší
každoroční tradice. Již tehdy se vydávali
zdejší jezdcí do Radworu, aby zvěstovali
poselství o zmrtvýchvstání Ježíše Krista.

Po dlouhé přestávce došlo v roce 1927
k obnově procesí. Sedm jezdců na
koních se vydalo do sousední farnosti
Radwor. O rok později bylo budyšínské
procesí opětovně oficiálně zavedeno. V
roce 1969 se však i ono, vzhledem k
nedostatečnému zájmu a malému počtu
koní, konalo naposledy.

Po 23 letech, v listopadu 1992 se veliko-
noční jezdcí na svém shromáždění usnes-
li, že budyšínské procesí bude podruhé ve
20. století obnoveno.

Od roku 1993 tak opět jezdí "křižáci" z
Budyšina do Radworu.

V roce 1997 se na procesí podílelo 68
jezdců (1996: 67).

Ubytovací možnosti:

Hotel/restaurace "Zur Linde", Bautzener Straße 1,
01920 LEHNDORF/LEJNO, tel. 035796 / 328

Hotel "Zur guten Einkehr",
02692 GRUBSCHÜTZ/HRUBJELČICY,
tel. 03591 / 303930

Penzion & hostinec "Paulo's",
02953 HALBENDORF/POŁPICA, Dorfstraße 31,
tel. 035773 / 70101

Restaurace/penzion Krautschick, Hornigstr. 27,
01920 CROSTWITZ/CHRÓŚCICY, tel. 035796/96474

Evangelické bohoslužby o Velikonocích
Ewangeliske bože služby k jutram

	Velký pátek	Noc na Neděli velikonoční	Neděle velikonoční	Pondělí velikonoční
Bautzen/Budyšin <i>farnost dómu sv. Petra</i>	10.30 (př, n)		11.00 (n)	10.30 (n)
<i>farnost sv. Michala</i>	9.00 (př, n) 14.30 (př, ls)		9.00 (n)	9.00 (n) 10.00 (ls)
Göda/Hodžij	9.30 (př, n) 14.30 (nš, n)		5.30 (nš, n) 9.30 (n)	9.30 (n)
Uhyst a. T./Wujezd	15.00 (nš, n)		9.30 (n)	9.30 (př, n)
Kamenz/Kamjenc	9.30 (př, n)		9.30 (n)	9.30 (n)
Königswartha/ Rakecy	9.00 (př, ls) 15.00 (nš, n)		9.30 (n)	9.30 (n)
Neschwitz/ Njeswačidlo	15.00 (př, n)		10.00 (n)	10.00 (n)
Saritsch/Zarčč	10.00 (př, n)		8.30 (n)	
Milkel/Minakal	8.30 (př, n)		8.30 (n) 10.00 (n)	
Quatitz/Chwaćicy	10.00 (př, n) 15.00 (nš, n)		10.00 (n)	10.00 (n)
Gröditz/Hrodžišćo	9.30 (př, n)		9.30 (n)	9.30 (n)
Baruth/Bart	9.30 (př, n)		9.30 (n)	9.30 (n)
Malschwitz/Malešecy	10.00 (př, n)			10.00 (n)
Guttau/Hučina	8.30 (př, n)		10.00 (n)	
Hoyerswerda/Wojerecy <i>Janská farnost</i>	9.30 (př, n)		9.30 (n)	9.30 (n)
<i>farnost Martina</i>	9.30 (př, n)		5.00 (n)	9.30 (n)
<i>Luthera Kinga</i>			9.30 (n)	
Schleife/Slepo	9.00 (př, n) 15.00 (nš, n)		7.00 (n)	9.30 (n)
Rohne/Rowno			7.00 (n)	

ls = lužickosrbsky n = německy l = latinsky nš = nešpor př = přijímání

Katolické bohoslužby o Velikonocích Katolske bože služby k jutram

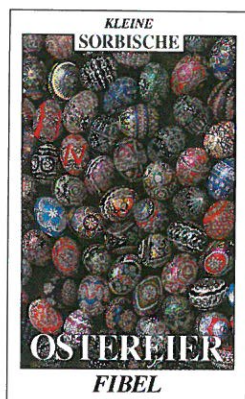
	Velký pátek	Noc na Neděli velikonoční	Neděle velikonoční	Pondělí velikonoční
Bautzen/Budyšin <i>dóm sv. Petra</i> <i>kostel</i> <i>Panny Marie</i>	15.00 (n) 15.00 (ls)	21.00 (n)	9.15 (n) 9.15 (ls) 10.45 (n)	9.15 (n) 9.15 (ls) 10.30 (n)
Sdier/Zdžěr	15.00 (ls)	20.00 (ls+n)	8.00 (ls) 9.45 (n)	8.00 (ls) 9.45 (n)
Radibor/Radwor	15.00 (ls)	20.00 (ls)	8.30 (ls) 10.00 (n) 12.15 (nš, ls)	8.30 (ls) 10.00 (n)
Storcha/Bačoń	15.00 (ls)	20.00 (ls)	7.00 (ls) 9.00 (n)	9.00 (ls)
Crostwitz/Chróscicy	15.00 (ls)	20.00 (ls)	7.00 (ls) 9.00 (ls) 10.30 (n) 13.15 (nš, ls)	7.00 (ls) 9.00 (ls) 10.30 (n)
Panschwitz/Pančicy <i>(Klášter cisterciáček)</i>	16.00 (n+l)	20.00 (ls+l+n)	6.30 (ls) 9.00 (n+l) 16.45 (nš, n)	7.30 (ls) 9.00 (n+l) 10.30 (n)
Ostro/Wotrow	15.00 (ls)	20.00 (ls)	6.30 (ls) 9.00 (ls) 13.30 (nš, ls)	6.30 (ls) 9.00 (ls)
Nebelschütz/ Njebjelčicy	15.00 (ls)	20.00 (ls)	6.00 (ls) 9.00 (ls)	9.00 (ls) 10.15 (n)
Rosenthal/Róžant <i>(poutní kostel)</i>	15.00 (ls+n)	21.00 (ls+n)	7.00 (ls) 9.00 (ls) 10.30 (n)	7.00 (ls) 9.00 (ls) 10.30 (n)
Ralbitz/Ralbicy	15.00 (ls)	21.00 (ls)	6.00 (ls) 8.00 (ls) 10.15 (n) 14.00 (nš, ls+n)	6.30 (ls) 8.30 (ls)
Wittichenau/Kulow	15.00 (ls+n)	20.00 (ls+n)	5.00 (n+ls+l) 7.00 (n) 8.30 (l) 10.15 (n) 14.00 (nš, ls+n)	6.00 (ls) 7.00 (n) 8.30 (l) 10.00 (n) 17.15 (nš, n) 18.00 (n)
Hoyerswerda/ Wojerecy, <i>farnost</i> <i>sv. Thomase Mora</i>	17.00 (n)		8.45 (n)	8.45 (n)
Königswartha/ Rakecy	15.00 (n)	20.00 (n)	10.00 (n)	10.00 (n)

Jěwa-Marja Čornakec

Kleine sorbische Ostereierfibel

(Malý slabikář lužickosrbských kraslic)

Autorka zve ve své práci čtenáře k tomu, aby jí nahlížel přes rameno při zcela osobité umělecké činnosti - zdobení velikonočních kraslic podle starých lužickosrbských zvyklostí.

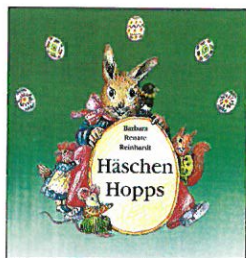

14 barevných fotografií
(J. Matschie),
ilustrační doprovod (S. Lange),
44 str.,
vázaný výtisk 13,80 DM

Barbara Renate Reinhardt

Häschen Hopps

(O zajíčku Hopsálkovi)

S velkou něhou vyprávěná velikonoční povídka, respektující rovinu dětského vnímání. Součástí knihy je úvod do zdobení kraslic.

Množství barevných ilustrací
(J. Hellgrewe),
32 str.,
vázaný výtisk 8,00 DM

Domowina-Verlag

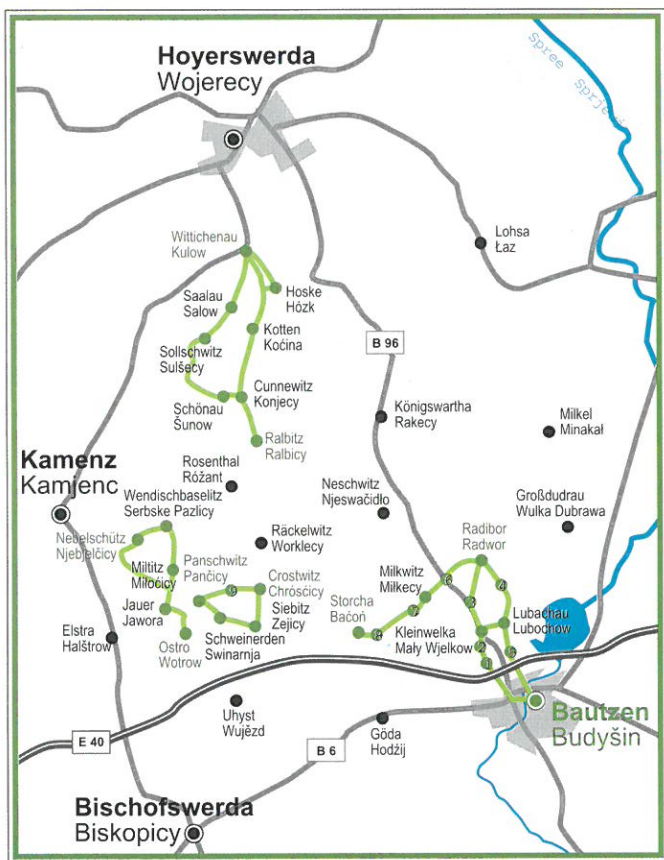
Ludowe nakładnistwo Domowina

Tuchmacherstr. 27,

02625 BAUTZEN/BUDYŠIN

tel. (03591) - 5770

fax: (03591) - 577243

Procesí velikonočních jezdců projíždějí následujícími lokalitami:

Budyšin (Kirchplatz, Friedensbrücke, Schmoler Weg), Temmritz/Čemjercy (1), Kleinseidau/Zajdow (2), Kleinwelka/Mały Wjelkow, Cölln/Chelno (3), Radibor/Radwor, Radibor/Radwor, Bornitz/Boranecy (4), Lubachau/Lubochow, Teichnitz/Čichońca (6), Budyšin (Seidau/Židow, Nikolafriedhof/Mikławsk, Dom/dóm) Ralbitz/Ralbicy, Cunnewitz/Konjecy, Schönau/Šunow, Sollschwitz/Sulšecy, Saalau/Salow, Wittichenau/Kulow Wittichenau/Kulow, Hoske/Hózk, Kotten/Kočina, Cunnewitz/Konjecy, Ralbitz/Ralbicy Radibor/Radwor, Schwarzadler/Čorny Hodler, Milkwitz/Milkecy, Strohschütz/Stróžišco (7), Dreikretscham/Haslow (8), Storcha/Bačoń Storcha/Bačoń, Dreikretscham/Haslow, Strohschütz/Stróžišco, Milkwitz/Milkecy, Schwarzadler/Čorny Hodler, Radibor/Radwor Crostwitz/Chróšćicy, Siebitz/Zejicy, Schweinerden/Swinarnja, Panschwitz/Pančicy Panschwitz/Pančicy, Alte Ziegelscheune/Stara Cyhelnica, Crostwitz/Chróšćicy Nebelschütz/Njebjelčicy, Wendischbaselitz/Serbske Pazlcy, Miltitz/Miłočicy, Jauer/Jawora, Ostro/Wotrow Ostro/Wotrow, Jauer/Jawora (Kamenzer Straße), Miltitz/Miłočicy, Nebelschütz/Njebjelčicy

Časový rozvrh jízdy

(uvedené časy se mohou posunout až o 30 minut)

<i>procesí z</i>	<i>vyjíždí</i>	<i>jede do</i>	<i>přijíždí</i>
Bautzen/Budyšin	10.45	Radibor/Radwor	12.15
Ralbitz/Ralbicy	9.30	Wittichenau/Kulow	12.15
Wittichenau/Kulow	9.20	Ralbitz/Ralbicy	12.00
Crostwitz/Chróscicy	13.00	Panschwitz/Pančicy	14.30
Panschwitz/Pančicy	12.45	Crostwitz/Chróscicy	13.45
Radibor/Radwor	11.45	Storcha/Bačoň	14.00
Storcha/Bačoň	12.00	Radibor/Radwor	14.00
Nebelschütz/Njebjelčicy	12.00	Ostro/Wotrow	14.00
Ostro/Wotrow	12.00	Nebelschütz/Njebjelčicy	14.00
<i>zpáteční procesí</i>	<i>vyjíždí</i>	<i>účastníci z farnosti</i>	<i>přijíždí</i>
Bautzen/Budyšin	14.15	Radibor/Radwor	16.30
Ralbitz/Ralbicy	15.00	Wittichenau/Kulow	18.00
Wittichenau/Kulow	15.00	Ralbitz/Ralbicy	18.30
Crostwitz/Chróscicy	14.30	Panschwitz/Pančicy	16.00
Panschwitz/Pančicy	14.45	Crostwitz/Chróscicy	16.30
Radibor/Radwor	15.30	Storcha/Bačoň	17.30
Storcha/Bačoň	15.30	Radibor/Radwor	17.30
Nebelschütz/Njebjelčicy	16.00	Ostro/Wotrow	17.30
Ostro/Wotrow	16.00	Nebelschütz/Njebjelčicy	17.30

Další informace o životě, jazyce a kultuře Lužických Srbů v Německu můžete obdržet v našich (v češtině publikovaných) prospektech "Lužičtí Srbové v Německu" a "Lužičtí Srbové - malý slovanský národ v Německu".

Tyto a další materiály jsou k dispozici v Lužickosrbské kulturní informaci v Budyšině (SKI - Postplatz 2, 02625 BAUTZEN/BUDYŠIN) a v Chotěbuzi (Lodka - August-Bebel-Str. 82, 03046 COTTBUS/CHOŠEBUZ).

Tento materiál byl publikován s podporou Nadace pro lužickosrbský národ

Vydala: Lužickosrbská kulturní informace, Budyšin/Bautzen 1995

redakce: Lužickosrbská kulturní informace, Budyšin/Bautzen

text: Lenka Nowakowa a Rafael Ledźbor

český překlad: Doc.dr. Leoš Šatava, CSc., Budyšin/Bautzen 1997

grafická úprava, © mapa: Iris Brankačkowa

fotografie: J. Matschie, R. Weisflog

tisk: MAXROI Graphics GmbH, Görlitz